
Keskusvaalilautakunta

Aika 26.11.2024 klo 17:00 -

Paikka Sähköinen kokous Microsoft Teams -ympäristössä

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	3
2	Pöytäkirjan tarkastus	4
3	Keskusvaalilautakunnan päätöksentekotapa, koollekutsuminen, kokousajat ja pöytäkirjantarkastus helmi-huhtikuussa 2025	5
4	Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit / Vaalipäivän äänestyspaikat	8
5	Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit / Yleiset ennakkoäänestyspaikat	11
6	Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit / Ennakkoäänestyspaikkoina toimivat sosiaalihuollon toimintayksiköt	15
7	Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit / Tiedottaminen vaalipäivän äänestyspaikoista, yleisistä ennakkoäänestyspaikoista sekä koti- ja laitosaänestyksestä	17
8	Valtuutettujen lukumäärä valtuuston toimikaudella 2025–2029	18
9	Vuoden 2025 kuntavaalit / Valittavien valtuutettujen määrästä kuuluttaminen sekä asiakirjojen jättämisestä määrääminen ja kuuluttaminen	27

Puheenjohtaja

Marjatta Huhta

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Huhta Marjatta Isoviita Martti Nieminen Veli-Pekka Räisänen Simo Varteva Eija	puheenjohtaja jäsen jäsen jäsen varapuheenjohtaja
Muu	Heikkilä Aleks Kolu Heidi Ruuska Tuula	hallintojohtaja johdon sihteeri hallintosihteeri

1**Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen**

KESVA 26.11.2024

Vaalilain (714/1998) 14 §:n (361/2016) 1 momentin mukaan kunnan keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen viisijäsenisenä. Jos varajäsen on kuollut taikka estynyt tai esteellinen, saa kunnanhallitus tarvittaessa määrätä väliaikaisen varajäsenen.

Kuntalain (410/2015) 103 §:n 3 momentin mukaan läsnä oleviksi katsotaan myös toimitielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Kokouksen koollekutsumisesta voimassa ovat Äänekosken kaupungin hallintosäännön 127 §:n määräykset ja toimitielimen näiden nojalla tekemä päätös.

Jäsen, joka ei voi osallistua kokoukseen, on velvollinen ilmoittamaan poissaolostaan puheenjohtajalle tai sihteerille.

Puheenjohtajan ehdotus

Puheenjohtaja toteaa, onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Päätös

Keskusvaalilautakunta

26.11.2024

2**Pöytäkirjan tarkastus**

KESVA 26.11.2024

Kuntalain (410/2015) 107 §:n 1 momentin mukaan toimielimen päätöksistä pidetään pöytäkirjaa. Lain 140 §:n 1 momentin mukaan toimielimen pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Äänekosken kaupungin hallintosäännön 146 §:n 4 momentin mukaan pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan sähköisesti.

Puheenjohtajan ehdotus

Keskusvaalilautakunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja puheenjohtaja määrää pöytäkirjantarkastuksen tapahtuvaksi viimeistään perjantaina 29.11.2024 klo 11 mennessä ja tarkastetun pöytäkirjan julkaistavaksi kaupungin verkkosivuilla pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen, kuitenkin viimeistään perjantaina 29.11.2024 klo 12.

Keskusvaalilautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Martti Isoviidan ja Veli-Pekka Niemisen.

Päätös

3**Keskusvaalilautakunnan päätöksentekotapa, koollekutsuminen, kokousajat ja pöytäkirjantarkastus helmi-huhtikuussa 2025**

KESVA 26.11.2024
546/00.00.00/2024

Äänekosken kaupungin hallintosäännön 124–125 §:n perusteella toimielimen päätöksentekotapoja ovat varsinainen kokous, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla, ja sähköinen kokous, joka pidetään sähköisessä toimintaympäristössä ja johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla.

Hallintosäännön 126 §:n mukaan toimielin päättää kokouksensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Hallintosäännön 127 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika, paikka ja käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Hallintosäännön 127 §:n pykälän mukaan esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Edelleen hallintosäännön 127 §:n mukaan kokouskutsu lähetetään toimielimen jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla. Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään yksinomaan sähköisesti.

Vielä hallintosäännön 146 §:n mukaan pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan sähköisesti.

Sähköinen allekirjoittaminen ja tarkastaminen toteutetaan kaupungin käyttämässä Visma Sign -palvelussa. Kun pöytäkirjat allekirjoitetaan ja tarkastetaan sähköisesti, niistä ei enää tehdä sellaisia paperitulosteita, jotka allekirjoitetaan kynällä.

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalipäivä on 13.4.2025 (sunnuntai). Kotimaan ennakkoäänestys järjestetään ajanjaksolla 2.–8.4.2025 (keskiviikosta tiistaihin).

Keskusvaalilautakunnan tulee helmi-huhtikuussa 2025 pitää vähintään kahdeksan vaalien järjestämiseen liittyvää kokousta. Pääosa kokousten ajankohdista on säädetty vaalilaissa (714/1998). Eräiden asioiden täsmällisen käsittelyajankohdan voi keskusvaalilautakunta kuitenkin itse päättää.

Hallintojohtaja on valmistellut seuraavan ehdotuksen keskusvaalilautakunnan kokouskalenteriksi.

Nro	Kokousaika	Huom.	Tärkeimmät asiat
1	Tiistai 18.2.2025 klo 17.00	Pidettävä hyvissä ajoin ennen ennakkoäänestyksen alkua	Vaalitoimitsijoiden määrääminen
2	Maanantai 10.3.2025 klo 17.00	Lakisääteinen pvm	Ehdokashakemusten tarkastaminen Puolueiden ym. keskinäisen järjestyksen määrääminen ehdokaslistojen yhdistelmään
3	Keskiviikko 12.3.2025 klo 17.00	Lakisääteinen pvm, klo 16 jälkeen	Ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen
4	Torstai 13.3.2025 klo 16.00	Lakisääteinen pvm, viimeistään klo 16	Päätökset ehdokkaan poisjättämisestä Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen
5	Perjantai 11.4.2025 klo 17.00	Lakisääteinen pvm, ennen klo 19 saapuneet asiakirjat käsiteltävä	Ennakkoäänestysasia- kirjojen tarkastaminen
6	Sunnuntai 13.4.2025 klo 12.00	Lakisääteinen pvm, aikaisintaan klo 15 tai erityisestä syystä aikaisintaan klo 12	Ennakkoäänentien laskenta
7	Maanantai 14.4.2025 klo 10.00	Lakisääteinen pvm, viimeistään klo 12	Vaalipäivän äänten tarkastuslaskenta

Keskusvaalilautakunta

26.11.2024

8	Keskiviikko 16.4.2025 klo 17.00	Lakisääteinen pvm, viimeistään klo 18	Vaalituloksen vahvistaminen ja julkaiseminen
---	---------------------------------------	--	--

Keskusvaalilautakunnalle esitetään, että se hyväksyisi edellä olevan ehdotuksen helmi-huhtikuussa 2025 pidettävien kokousten päivämääriksi ja kellonajoiksi.

Edellä olevan ehdotuksen mukaisista kokouksista kokoukset nrot 1, 3, 4 ja 8 sekä mahdollisesti myös nro 2 voidaan tämänhetkisen käsityksen mukaan pitää sähköisinä kokouksina. Sen sijaan ainakin kokoukset nrot 5, 6 ja 7 on välttämätöntä pitää varsinaisina kokouksina.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Ei viranhaltijaesittelyä

Päätösehdotus Keskusvaalilautakunta päättää helmi-huhtikuussa 2025 pidettävistä keskusvaalilautakunnan kokouksista seuraavaa:

- 1) keskusvaalilautakunnan kokoukset kutsutaan koolle sähköisesti tallentamalla kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali keskusvaalilautakunnan jäsenten ja muiden läsnäoloon oikeutettujen tai velvoitettujen saataville sähköiseen työskentely-ympäristöön (Admincontrol) viimeistään viisi (5) päivää ennen kokousta;
- 2) keskusvaalilautakunta kokoontuu 18.2.2025 kello 17.00, 10.3.2025 kello 17.00, 12.3.2025 kello 17.00, 13.3.2025 kello 16.00, 11.4.2025 kello 17.00, 13.4.2025 kello 12.00, 14.4.2025 kello 10.00 ja 16.4.2025 kello 17.00; ja
- 3) keskusvaalilautakunnan päätöksentekotapana on pääsääntöisesti varsinainen kokous ja kokouspaikkana toimii Äänekoski Areena Pankkari, jollei keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja poikkeuksellisesti päättä muusta päätöksentekotavasta tai kokouspaikasta.

Päätös

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 251

21.10.2024
26.11.2024

4

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit / Vaalipäivän äänestyspaikat

KH 21.10.2024 § 251

Yleistä

Alue- ja kuntavaalit toimitetaan vuonna 2025 seuraavan aikataulun mukaisesti:

- Kotimaan ennakkoäänestys ajanjaksolla 2.–8.4.2025
- Vaalipäivä 13.4.2025

Äänestysaluejako

Vaalilain (714/1998) 8 §:n 1 momentin mukaan äänestysalueena on kunta, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueista päättää valtuusto. Äänekosken kaupunki on valtuuston 18.4.2016 (18 §) tekemällä päätöksellä jaettu kuuteen äänestysalueeseen.

Vaalilain 8 §:n 2 momentin (muut. 1132/2019) mukaan päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos se on tehty ja siitä on ilmoitettu Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla viimeistään voimaantuloa edeltävän vuoden elokuussa. Tämän säännöksen perusteella on todettava, että Äänekosken kaupungin äänestysaluejakoa ei voida enää muuttaa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten.

Vaalilain 9 §:n 3 momentin (muut. 247/2002) mukaan jokaisella äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty vaalipäivän äänestyspaikka. Erityisistä syistä äänestyspaikka voidaan sijoittaa äänestysalueen tai kunnankin ulkopuolelle, jollei siitä aiheudu äänestäjille kohtuutonta haittaa.

Vaalipäivän äänestyspaikat

Edellisissä vaaleissa eli vuoden 2024 presidentin- ja europarlamenttivaaleissa vaalipäivän äänestyspaikat olivat kaupunginhallituksen päätöksen nojalla äänestysalueittain seuraavat:

Äänestysalueen numero ja nimi
Vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja osoite

001 Äänekoski
Kaupungintalo, Hallintokatu 4

002 Markkamäki

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 251

21.10.2024
26.11.2024

Poken Opinahjon toimipaikka, Opinahjontie 1

003 Suolahti
Suolahden yhtenäiskoulu, Telakkakatu 15

004 Honkola
Honkolan koulu, Hujakontie 8

005 Konginkangas
Konginkankaan koulu, Kansakoulutie 1a

006 Sumiainen
Sumiaisten koulu, Koulutie 4a

Kaupunginhallitukselle esitetään, että se määräisi vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalipäivän äänestyspaikoiksi samat paikat.

Vaalilain tai oikeusministeriön määräysten perusteella äänestyspaikkaa ei tarvitse määrätä huonetilan tarkkuudella, mutta jos näin yksityiskohtainen päätös tehdään, sitä on noudatettava. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaiset äänestyspaikkatiedot tallennetaan sellaisenaan oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään, josta ne muun muassa tulostuvat Digi- ja väestötietoviraston äänioikeutetuille lähettämiin äänioikeusilmoituksiin (ilmoituskortteihin).

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää, että vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa vaalipäivän äänestyspaikkoina ovat äänestysalueittain seuraavat paikat:

Äänestysalueen numero ja nimi
Vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja osoite

001 Äänekoski
Kaupungintalo, Hallintokatu 4

002 Markkamäki
Poken Opinahjon toimipaikka, Opinahjontie 1

003 Suolahti
Suolahden yhtenäiskoulu, Telakkakatu 15

004 Honkola
Honkolan koulu, Hujakontie 8

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 251

21.10.2024
26.11.2024

005 Konginkangas
Konginkankaan koulu, Kansakoulutie 1a

006 Sumiainen
Sumiaisten koulu, Koulutie 4a

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että tässä asiakohdassa (pykälässä) tehdyt päätökset täytäntöönpannaan välittömästi mahdollisesta muutoksenhausta riippumatta.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -

KESVA 26.11.2024
546/00.00.00.00/2024

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Ei viranhaltijaesittelyä

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunta merkitsee kaupunginhallituksen päätöksen tiedoksi.

Päätös

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 252

21.10.2024
26.11.2024

5

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit / Yleiset ennakkoäänestyspaikat

KH 21.10.2024 § 252

Yleistä

Alue- ja kuntavaalit toimitetaan vuonna 2025 seuraavan aikataulun mukaisesti:

- Kotimaan ennakkoäänestys ajanjaksolla 2.–8.4.2025
- Vaalipäivä 13.4.2025

Yleiset ennakkoäänestyspaikat

Vaalilain (714/1998) 9 §:n 1 momentin (muut. 1248/2021) 1 kohdan mukaan ennakkoäänestyspaikkoina ovat muun ohella ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat, joiden lukumäärästä ja sijainnista kunnanhallitus päättää ja joita on oltava, jollei erityisestä syystä muuta johdu, jokaisessa kunnassa vähintään yksi.

Edellisissä vaaleissa eli vuoden 2024 presidentin- ja europarlamenttivaaleissa yleisinä ennakkoäänestyspaikkoina toimivat kaupunginhallituksen päätöksen nojalla seuraavat paikat:

- Äänekosken kaupungintalo, Hallintokatu 4, 44100 Äänekoski;
- Suopunki, Riihijärvenkatu 2 A, 44200 Suolahti;
- Sumiaisten kirjasto, Koulutie 6, 44280 Sumiainen; ja
- Konginkankaan kirjasto, Kauppatie 2, 44400 Konginkangas.

Vaalilain 17 §:n (361/2016) perusteella ennakkoäänestyksestä kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa huolehtivat vaalitoimitsijat, jotka määrää kunnan keskusvaalilautakunta. Kussakin yleisessä ennakkoäänestyspaikassa vähintään kahden vaalitoimitsijan on oltava yhtä aikaa saapuvilla.

Vaalitoimitsijoiden saatavuus

Viime vuosien aikana järjestetyissä vaaleissa eli vuoden 2024 presidentin- ja europarlamenttivaaleissa, vuoden 2023 eduskuntavaaleissa, vuoden 2022 aluevaaleissa, vuoden 2021 kuntavaaleissa, vuoden 2019 eduskunta- ja europarlamenttivaaleissa, vuoden 2018 presidentinvaalissa ja vuoden 2017 kuntavaaleissa kaupunki on kohdannut alati pahenevia vaikeuksia rekrytoida riittävästi työvoimaa yleisen ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijoiksi. Ongelmaa kärjistää ennakkoäänestyspaikkojen suuri määrä, joka ei ole oikeassa suhteessa kaupungin nykyiseen asukaslukuun.

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 252

21.10.2024
26.11.2024

Vaalilain 17 §:n mukainen vaalitoimitsijoiden vähimmäismäärä eli kaksi henkilöä ei käytännössä riitä yhdelle aukiolopäivälle, sillä toimitsijoiden on kyettävä pitämään ruokailu- ja muita taukoja. Kaikki vaalitoimitsijaksi suostuneet eivät myöskään ole käytettävissä mille tahansa päivälle ja kellonajalle. Ongelmaa ei ole mahdollista ratkaista yksinomaan supistamalla ennakoäänestyspaikkojen aukioloaikoja.

Kaupungintalon ja Suopungin ennakoäänestyspaikoissa on kaikissa viime vuosien vaaleissa käynyt melko runsaasti äänestäjiä, mutta Sumiaisten kirjastossa ja Konginkankaan kirjastossa äänestäneiden määrä on jäänyt aina kovin vähäiseksi. Tätä voidaan pitää luonnollisena, kun otetaan huomioon Sumiaisten ja Konginkankaan ennakoäänestyspaikkojen lähialueilla asuvan väestön pieni määrä. Tilastokeskuksen tietojen mukaan entisen Sumiaisten kunnan alueella asui vuoden 2023 päättyessä 840 täysi-ikäistä eli vähintään 18-vuotiasta henkilöä (2022: 877) ja entisen Konginkankaan kunnan alueella 1 027 täysi-ikäistä (2022: 1 043), näiden kirkonkyläalueilla vielä vähemmän.

Lisäksi asiaan vaikuttaa se, että asuinalueesta riippumatta kaupunkilaiset joka tapauksessa liikkuvat Äänekosken keskustassa ja Suolahdessa käyttäessään kaupallisia ja julkisia palveluita. Äänestäminen on luontevaa yhdistää tavanomaisiin työ- ja asiointimatkoihin, sillä kaikissa kotimaan yleisissä ennakoäänestyspaikoissa saa aina äänestää asuinalueesta ja kotikunnasta riippumatta. Esimerkiksi Jyväskylässä työssä käyvän äänekoskelaisen voi olla helpointa äänestää jossakin Jyväskylässä sijaitsevassa ennakoäänestyspaikassa.

Vuoden 2021 kuntavaaleissa ja joissakin vaaleissa sen jälkeen vaalitoimitsijoiden saatavuutta on heikentänyt Covid-19-tartuntatauti-epidemia eli niin sanottu koronavirusepidemia. Eräs tärkeimmistä keinoista tartunnan välttämiseksi on ollut pidättäytyminen muiden ihmisten tapaamisesta, varsinkin perhepiirin ulkopuolisten henkilöiden kohtaamisesta. Tartuntaa tai altistumista välttelevät ihmiset eivät yleensä ole halukkaita ottamaan hoitaakseen tehtäviä, joiden peruspiirteinä on vieraista ihmisistä koostuvan suuren tai melko suuren henkilömäärän kohtaaminen sisätiloissa.

Äänekosken lukion oppilaat ovat vanhastaan muodostaneet merkittävän osan vaalitoimitsijoiden rekrytointipohjasta, mutta lukiolaisten saatavuus tehtävään on sekin heikentynyt viime vuosina. Syynä on ollut huoli mahdollisen virustartunnan tai muun sairastumisen vaikutuksesta edellytyksiin osallistua keväällä ja kesällä pidettäviin ylioppilaskokeisiin ja korkeakoulujen valintakokeisiin. Ei olisi millään tavoin lukiolaisen edun mukaista, että ylioppilastutkinnon suorittaminen tai jatko-opintoihin siirtyminen

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 252

21.10.2024
26.11.2024

viivästyisi sen vuoksi, että vaalitoimitsijatyötä mahdollisesti seuraava sairaana tai karanteenissa oleminen estää kokeeseen valmistautumisen tai osallistumisen.

Vaalilain 17 §:n 4 momentin mukaan ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalitoimitsijana. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä. Tämän johdosta alue- ja kuntavaalien vaalitoimitsijatilanne on erityisen ongelmallinen ja muita vaaleja vaikeampi. Monet vaalitoimitsijatehtävästä kiinnostuneet ja siinä muissa vaaleissa toimivat ovat itse tai heidän läheisiään on ehdokkaana Äänekosken kaupunginvaltuustoon, Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustoon tai muiden kuntien ja hyvinvointialueiden valtuustoihin.

Edellä olevasta huolimatta kaupunginhallitukselle esitetään, että vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa yleinen ennakkoäänestys järjestettäisiin samoissa paikoissa kuin vuoden 2024 presidentin- ja europarlamenttivaaleissa. Tämän esityksen toteuttaminen edellyttää kuitenkin, että kaupungissa toimivat poliittiset ryhmät ja järjestöt sitoutuvat järjestämään vaalitoimitsijoita ennakkoäänestyspaikkoihin samaan tapaan kuin vaalipäivän vaalilautakuntiin. Pohdittavana vaihtoehtona tälle on yleisten ennakkoäänestyspaikkojen määrän vähentäminen.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus:

- 1) päättää, että vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa Äänekosken kaupungin alueella sijaitsevat yleisistä ennakkoäänestyspaikkoina ovat seuraavat paikat:
 - a) Äänekosken kaupungintalo, Hallintokatu 4, 44100 Äänekoski;
 - b) Suopunki, Riihijärvenkatu 2 A, 44200 Suolahti;
 - c) Sumiaisten kirjasto, Koulutie 6, 44280 Sumiainen; ja
 - d) Konginkankaan kirjasto, Kauppatie 2, 44400 Konginkangas.
- 2) päättää, että edellä kohdan 1 alakohdissa a ja b tarkoitetut ennakkoäänestyspaikat ovat avoimena seuraavasti:

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 252

21.10.2024
26.11.2024

ke-pe 2.–4.4.2025 kello 10–18;
la-su 5.–6.4.2025 kello 10–14; ja
ma-ti 7.–8.4.2025 kello 10–18.

- 3) päättää, että edellä kohdan 1 alakohdassa c tarkoitettu ennakoäänestyspaikka on avoinna seuraavasti:

ke-to 2.–3.4.2025 kello 14–18.

- 4) päättää, että edellä kohdan 1 alakohdassa d tarkoitettu ennakoäänestyspaikka on avoinna seuraavasti:

ma-ti 7.–8.4.2025 kello 14–18.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että tässä asiakohdassa (pykälässä) tehdyt päätökset täytäntöönpannaan välittömästi mahdollisesta muutoksenhausta riippumatta.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -

KESVA 26.11.2024
546/00.00.00.00/2024

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Ei viranhaltijaesittelyä

Päätösehdotus Keskusvaalilautakunta merkitsee kaupunginhallituksen päätöksen tiedoksi.

Päätös

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 253

21.10.2024
26.11.2024

6

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit / Ennakkoäänestyspaikkoina toimivat sosiaalihuollon toimintayksiköt

KH 21.10.2024 § 253

Yleistä

Alue- ja kuntavaalit toimitetaan vuonna 2025 seuraavan aikataulun mukaisesti:

- Kotimaan ennakkoäänestys ajanjaksolla 2.–8.4.2025
- Vaalipäivä 13.4.2025

Ennakkoäänestys sosiaalihuollon toimintayksiköissä

Vaalilain (714/1998) 9 §:n 1 momentin (muut. 1248/2021) 3 kohdan perusteella ennakkoäänestyspaikkoja ovat muun ohella sairaalat, ympärivuorokautista hoitoa antavat ja muut, kunnanhallituksen päätöksellä määrätyt, sosiaalihuollon toimintayksiköt, rangaistuslaitokset sekä Puolustusvoimien varusmieskoulutusta antavien joukko-osastojen varuskunnat ja Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavat yksiköt.

Vaalilain 46 §:n (431/2010) 2 momentin (muut. 1248/2021) mukaan äänioikeutettu, joka on hoidettavana sairaalassa, ympärivuorokautista hoitoa antavassa tai muussa kunnanhallituksen ennakkoäänestyspaikaksi määräämässä sosiaalihuollon toimintayksikössä tai on otettu rangaistuslaitokseen taikka suorittaa varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta Puolustusvoimien varusmieskoulutusta antavan joukko-osaston varuskunnassa tai Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavassa yksikössä, saa äänestää ennakolta kyseisessä laitoksessa.

Edellisissä vaaleissa eli vuoden 2024 presidentin- ja europarlamenttivaaleissa puheena oleva niin sanottu laitosäänestys toteutettiin kaupunginhallituksen päätöksen nojalla seuraavissa Äänekosken kaupungin alueella sijaitsevilla sosiaalihuollon toimintayksiköissä: Palvelutalo Tukipuu, Äänekosken terveysaseman sairaala, Piilolan palvelukeskus, Eerolankadun palvelutalo, Esperin Hoivakoti Pukkimäki, Onnikoti Koivu, Palvelukoti Attendo Tallisaari, Hoivakoti Kotisatama, Keski-Suomen vammaispalvelusäätiön Lehtolan ja Marianpolun asunnot, Konginkankaan palvelukeskus ja Sumiaiskoti.

Kaupunginhallitukselle esitetään, että se päättäisi järjestää vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien laitosäänestyksen samoissa paikoissa.

Kaupunginhallitus
Keskusvaalilautakunta

§ 253

21.10.2024
26.11.2024

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää, että vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa ennakoäänestys toimitetaan seuraavissa Äänekosken kaupungin alueella sijaitsevissa sosiaalihuollon toimintayksiköissä:

Palvelutalo Tukipuu, Äänekosken terveysaseman sairaala, Piilolan palvelukeskus, Eerolankadun palvelutalo, Esperin Hoivakoti Pukkimäki, Onnikoti Koivu, Palvelukoti Attendo Tallisaari, Hoivakoti Kotisatama, Keski-Suomen vammaispalvelusäätiön Lehtolan ja Marianpolun asunnot, Konginkankaan palvelukeskus ja Sumiaiskoti.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että tässä asiakohdassa (pykälässä) tehdyt päätökset täytäntöönpannaan välittömästi mahdollisesta muutoksenhausta riippumatta.

Päätös Hyväksyttiin.

- - - - -

KESVA 26.11.2024
546/00.00.00.00/2024

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Ei viranhaltijaesittelyä

Päätösehdotus Keskusvaalilautakunta merkitsee kaupunginhallituksen päätöksen tiedoksi.

Päätös

Keskusvaalilautakunta

26.11.2024

7

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit / Tiedottaminen vaalipäivän äänestyspaikoista, yleisistä ennakoäänestyspaikoista sekä koti- ja laitosaänestyksestä

KESVA 26.11.2024

546/00.00.00.00/2024

Vaalilain (714/1998) 67 §:n 3 momentin mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on saatettava vaalipäivä ja äänestysalueiden äänestyspaikat tiedoksi sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi.

Vaalilain 49 §:n 1 momentin mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on tiedotettava kunnan alueella olevista kotimaan yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi.

Kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaan kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä tarpeen vaatiessa muulla kunnan päättämällä tavalla. Ilmoitusten on oltava yleisessä tietoverkossa 14 vuorokautta, jollei asian luonteesta muuta johdu. Ilmoituksen sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta edellä mainitun ajan kuluttua.

Hallintojohtaja on laatinut liitteenä olevan kuulutuksen vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalipäivästä sekä Äänekosken kaupungin alueella sijaitsevista vaalipäivän äänestyspaikoista ja yleisistä ennakoäänestyspaikoista. Kuulutukseen on otettu tietoja myös kotiaänestyksestä, laitosaänestyksestä ja henkilöllisyystodistuksesta.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Ei viranhaltijaesittelyä

Päätösehdotus Keskusvaalilautakunta merkitsee liitteenä olevan kuulutuksen tiedoksi.

Päätös

Liitteet

- 1 Alue- ja kuntavaalit 2025 - Kuulutus - Äänestyspaikat ym. - Luonnos

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

8

Valtuutettujen lukumäärä valtuuston toimikaudella 2025–2029

KH 03.06.2024 § 145

Yleistä

Vuonna 2025 Suomessa toimitetaan kuntavaalit, joissa valitaan kuntien valtuustojen jäsenet toimikaudelle 1.6.2025–31.5.2029. Osana kuntavaaleihin valmistautumista tulisi Äänekosken kaupungissa ratkaista kysymys siitä, mikä on näissä kuntavaaleissa Äänekosken kaupunginvaltuustoon valittavien valtuutettujen lukumäärä. Tehtävä ratkaisu on voimassa uuden valtuuston koko toimikauden ajan eli 31.5.2029 saakka.

Tällä hetkellä Äänekosken kaupunginvaltuustoon kuuluu 43 valtuutettua.

Kuntalain säännökset

Kuntalain (410/2015) 16 §:ssä on säädetty seuraavaa:

”Valtuutettujen lukumäärästä päättää valtuusto. Valtuutettuja valitaan pariton lukumäärä kunnan asukasluvun perusteella seuraavasti:

<u>”Asukasluku</u>	<u>Valtuutettuja vähintään</u>
enintään 5 000	13
5 001–20 000	27
20 001–50 000	43
50 001–100 000	51
100 001–250 000	59
250 001–500 000	67
yli 500 000	79

”Jollei valtuusto tee päätöstä valtuutettujen lukumäärästä, valtuutettuja valitaan laissa säädetty vähimmäismäärä. Valtuuston päätös vähimmäismäärää suuremmasta lukumäärästä tai aiemman päätöksen muuttamisesta on ilmoitettava oikeusministeriölle vaalivuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä. Valtuuston päätös valtuutettujen määrästä voidaan panna täytäntöön ennen kuin sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hallintotuomioistuin kieltää täytäntöönpanon.

”Tässä pykälässä tarkoitettu asukasluku määräytyy väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.”

Äänekosken kaupungin asukasluku on uusimman käytettävissä olevan tiedon eli tilannetta 30.4.2024 kuvaavan tiedon mukaan 17 959 asukasta. Edellä olevien kuntalain säännösten perusteella vuoden 2025 kuntavaaleissa Äänekosken kaupunginvaltuustoon valitaan siis 27 valtuutettua.

Jos tätä lukumäärää pidetään liian vähäisenä, tulee erikseen päättää suuremmasta määrästä. Jotta päätös voidaan ilmoittaa oikeusministeriöön 31.12.2024 mennessä, tulee valtuuston ratkaista asia viimeistään 9.12.2024 pidettävässä valtuuston kokouksessa.

Hallintosäännön määräykset

Äänekosken kaupungin hallintosäännön 6 §:ssä on määrätty, että valtuustossa on 43 valtuutettua. Määräys on ollut voimassa keväällä 2017 toteutetusta hallintosäännön kokonaisuudistuksesta alkaen. Valtuusto hyväksyi määräyksen osana koko hallintosääntöasiakirjaa 29.5.2017 (53 §) tekemällään päätöksellä ja se tuli voimaan 1.6.2017 lukien.

Sanottu hallintosääntömääräys ei ole riittävä kuntalain 16 §:ssä tarkoitetuksi valtuuston päätökseksi, koska hallintosäännössä tai sen hyväksymistä koskevassa päätöksessä ei ole esitetty, että hallintosäännön 6 §:n määräys olisi samalla ratkaisu vuoden 2025 kuntavaaleissa valittavien valtuutettujen lukumäärästä. Määräyksen hyväksyminen on ollut luonteeltaan paremminkin vallitsevan tilanteen toteamista eikä niinkään ratkaisutoimintaa tulevaisuudessa pidettäviin kuntavaaleihin valmistautumista varten.

Mainittu hallintosäännön kokonaisuudistus ja siihen kuulunut 6 §:n määräys hyväksyttiin vuoden 2012 kuntavaaleissa valitun valtuuston viimeisessä kokouksessa. Nykyinen eli vuoden 2021 kuntavaaleissa valittu valtuusto ei ole ottanut asiaan kantaa. Kuntalain 16 §:n mukainen sääntely sisältää ajatuksen, jonka mukaan valtuusto voi aina toimikautensa viimeisen kokonaisen kalenterivuoden loppuun mennessä päättää seuraavissa kuntavaaleissa valittavien valtuutettujen lukumäärästä.

Sääntelyn muuttuminen

Voimassa olevan kuntalain mukainen sääntely poikkeaa merkittävästi entisestä. Nykyisin kunta voi itse päättää valtuutettujen lukumäärästä, kunhan määrä on vähintään lain mukainen vähimmäismäärä. Lisäksi määrän on aina oltava pariton. Aiemman lainsäädännön aikana tällaista kuntakohtaista päätösvaltaa oli vain

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

muutamissa poikkeustilanteissa. Aiemman lain (kuntalaki 365/1995, 10 §) mukainen valtuutettujen määrä 15 001–30 000 asukkaan kunnassa oli 43 valtuutettua.

Valtuutettujen lukumäärää koskevan sääntelyn muutosta on nykyisen kuntalain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 268/2014 vp, s. 147) perusteltu seuraavasti:

”Sääntely jättäisi kunnille harkintavaltaa valtuuston koon suhteen. Valtuutettujen vähimmäismäärä eri kuntakokoluokissa on hieman nykyistä pienempi, mutta kunta voi myös päättää säilyttää valtuuston koon nykyisenä tai lisätä valtuutettujen määrää nykyisestä. Valtuuston koon pienentämistä voidaan perustella muun muassa valtuuston tosiasiallisen päätöksentekokyvyn parantamisella, luottamustointien houkuttelevuuden lisäämisellä sekä luottamustointien hoitamiseen tarvittavan asiantuntemuksen ja ajankäytön vaatimusten kasvulla. Se voisi edistää myös päätöksenteon vastuullisuutta. Kooltaan pienempää valtuustoa voitaisiin asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien näkökulmasta täydentää kuntalaisten muilla osallistumiskanavilla kuten alueellisilla toimielimillä tai käyttäjädemokratialla. Toisaalta suuri valtuutettujen määrä voisi olla perusteltu erityisesti kunnan siirtyessä valiokuntamalliin. Tällöin myös asioiden valmistelusta vastaavat valiokunnat valitaan valtuutetuista ja varavaltuutetuista.”

Toteutettua sääntelyn muutosta on perusteltu yleisemmin myös huomauttamalla, että itsehallinnon nojalla kunnilla on jo vuosikymmenten ajan ollut laaja vapaus päättää valtuuston alaisesta päätöksentekojärjestelmästä, kuten mahdollisten lautakuntien lukumäärästä, jäsenmäärästä, kokoonpanon periaatteista ja työnjaosta. Lainsäädäntömuutoksilla on tavoiteltu myös hallinnon keventämistä ja poliittisen vastuullisuuden lisäämistä. Poliittiseen vastuullisuuteen on katsottu kuuluvaksi, että asema kunnallisena luottamushenkilönä edellyttää vaaleissa saatua kannatusta. Jos valtuutetuksi voi päästä suhteellisesti tai absoluuttisesti pienellä äänimäärällä, poliittisen vastuullisuuden katsotaan toteutuvan jossakin määrin heikommin kuin siinä tapauksessa, että paikoista käydään todellinen kilpailu.

Suomen kuntien valtuustot ovat kansainvälisesti vertaillen varsin suuria. Esimerkiksi asukasluvultaan Suomen kokoisessa Tanskassa alle 20 000 asukkaan kunnassa valtuustopaikkoja on 9–31, yli 20 000 asukkaan kunnassa 19–31 ja noin 654 000 asukkaan Kööpenhaminassa enintään 55. Kansainvälisiä vertailuja kuitenkin vaikeuttaa se, että kuntien asema ja tehtävät vaihtelevat voimakkaasti myös Euroopan valtioiden kesken.

Äänekosken tilanne

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

Nykyinen Äänekosken kaupunki syntyi aiemman Äänekosken kaupungin, Suolahden kaupungin ja Sumiaisten kunnan välisessä kuntaliitoksessa 1.1.2007 lukien. Äänekosken tämänhetkinen valtuutettujen lukumäärä eli 43 tuli käyttöön ensimmäisen kerran vuoden 2008 kunnallisvaaleissa. Viimeisissä kuntaliitosta edeltävissä kunnallisvaaleissa vuonna 2004 Äänekoskella valittiin 35, Suolahdessa 27 ja Sumiaisissa 17 valtuutettua eli yhteensä 79 valtuutettua.

Liitteenä olevassa **taulukossa 1** esitetään Äänekosken kaupungin asukasluku ajanjaksolle 1992–2021 ajoittuvia kunnallisvaaleja ja kuntavaaleja (1992, 1996, 2000, 2004, 2008, 2012, 2017 ja 2021) edeltäviltä vuosilta, kolmelta viime vuodelta ja lisäksi uusin käytettävissä oleva asukaslukutieto. Tiedot ovat kunkin kalenterivuoden viimeiseltä päivältä lukuun ottamatta uusinta tietoa, joka on päivältä 30.4.2024.

Vuosien 1991–2003 tiedot käsittävät yhteenlasketut asukasluvut tuolloisista Äänekosken kaupungista, Suolahden kaupungista ja Sumiaisten kunnasta ja vuoden 1991 tieto myös asukasluvun tuolloisesta Konginkankaan kunnasta, joka liitettiin Äänekosken kaupunkiin 1.1.1993 lukien.

Taulukosta ilmenee esimerkiksi, että vuoden 2007 päättyessä Äänekosken asukasluku oli 20 404 asukasta. Viime vuoden eli vuoden 2023 päättyessä asukasluku oli 11,9 % tätä pienempi eli 17 977 asukasta. Tilanteessa, jossa nykyinen valtuutettujen lukumäärä on otettu käyttöön, asukasluku oli siis selvästi nykyistä suurempi.

Asukasluvun rinnalla toisena näkökulmana valtuutettujen lukumäärään voidaan tarkastella eri lukumäärävaihtoehtojen vaikutusta valtuuston poliittiseen monimuotoisuuteen. Monimuotoisuuteen voi liittyä kysymys siitä, montako puoluetta valtuustossa on kuntavaalien tuloksen perusteella edustettuna. Valtakunnallisessa julkisessa keskustelussa esiintyy toisinaan näkemys, jonka mukaan olisi lähtökohtaisesti pienten puolueiden edun mukaista, että valtuustopaikkojen määrä olisi kuntaa koskevaa vähimmäismäärää suurempi. Tämä näkemys ei kuitenkaan aina ja kaikissa tilanteissa pidä täysin paikkaansa.

Äänekosken osalta valtuutettujen lukumäärän vaikutusta valtuuston poliittiseen monimuotoisuuteen voidaan pyrkiä simuloimaan selvittämällä, kuinka valtuustopaikat olisivat vuoden 2021 kuntavaaleissa jakautuneet puolueiden kesken, jos valtuustopaikkojen määrä olisi ollut pienempi kuin 43 valtuutettua. Simulaatiot perustuvat luonnollisesti oletukseen, että valittavien

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

valtuutettujen lukumäärä ei olisi vaikuttanut vuoden 2021 kuntavaalien ehdokasasetteluun tai kunkin ehdokaslistan saamaan ääniosuuteen.

Liitteenä olevassa **taulukossa 2** esitetään simulaatioita kunkin puolueen saamasta paikkamäärästä ja näiden paikkamäärien suhteellisesta osuudesta kaikista valtuustopaikoista erikseen 27, 29, 31, 33, 35, 37 ja 39 valtuutetun vaihtoehdoissa.

Taulukon perusteella voidaan – edellä olevat varaukset huomioon ottaen – todeta, että valtuutettujen nykyistä pienempi lukumäärä ei olisi johtanut yhtenkään tällä hetkellä valtuustossa edustettuna olevan puolueen jäämiseen vaille valtuustopaikkoja. Nykyistä pienempi valtuutettujen määrä olisi eräissä vaihtoehdoissa saattanut jopa parantaa poliittisen suhteellisuuden toteutumista valtuustopaikkojen jaossa ainakin siltä osin kuin suhteellisuuden ehtona ja tunnusmerkkinä pidetään sitä, että puolueen osuuden valtuustopaikoista tulisi olla mahdollisimman sama kuin on puolueen osuus vaaleissa annetuista äänistä. Toisaalta joissakin vaihtoehdoissa suhteellisuus olisi voinut myös osittain heikentyä nykyiseen nähden.

Viranhaltijajohdon kanta

Valtuutettujen lukumäärä on siltä osin tavanomainen kaupungin päätöksentekojärjestelmässä käsiteltävä asia, että viranhaltijoiden tulee valmistella se päätöksentekoa varten ja kaupunginjohtaja päättää esittelijän ehdotuksesta kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus puolestaan päättää ehdotuksestaan valtuustolle, joka ratkaisee asian tavanomaisessa päätöksentekojärjestyksessä eli ehdottomalla enemmistöllä.

Valmistelun johdosta viranhaltijajohto katsoo, että valtuutettujen lukumäärää olisi perusteltua supistaa nykyisestä. Tässä yhteydessä voidaan kiinnittää huomiota ainakin seuraaviin seikkoihin:

1. Kuntalain mukainen valtuutettujen lukumäärä Äänekoskella on 27 valtuutettua. Kuntalain ja sen säätämiseen johtaneiden toimenpiteiden perusteella voidaan todeta, että eduskunnan kantana on, että tämä määrä on Äänekosken kokoisessa kunnassa riittävä ja sopiva.
2. Kuntalain esitöissä valtuutettujen lukumäärän kasvattaminen 27:ää valtuutettua suuremmaksi on kytketty niin sanotun valiokuntamallin käyttöönottoon. Valiokunnat korvaisivat nykyisenkaltaisen lautakuntajärjestelmän. Jos Äänekoskella halutaan kasvattaa valtuutettujen määrää lakisääteisestä vähimmäismäärästä, saattaisi kuntalain esitöiden perusteella

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

olla aiheellista harkita myös edellytyksiä siirtyä valiokuntamalliin.

3. Valtuutettujen määrän pitäminen 43 valtuutetussa ei välttämättä olisi sopusoinnussa kaupungin asukasluvun ja sen kehityksen kanssa. Kuntalain mukaan 43 valtuutettua on vähimmäismäärä 20 001–50 000 asukkaan kunnille. Voidaan sanoa, että Äänekosken asukasluvun tulisi siis olla vähintään 11,4 % nykyistä suurempi, jotta 43 valtuutetun määrä olisi eduskunnan mielestä ehdottomasti perusteltu.
4. Nykyinen valtuutettujen lukumäärä on tullut käyttöön aikana, jolloin kaupungin asukasluku oli 13,6 % tämänhetkistä suurempi. Toteutunut asukasluvun muutos on huomattava. On luontevaa ja kuntalain mukaista, että asukasluvun muuttuminen voi vaikuttaa valtuutettujen määrään.
5. Laadittujen simulaatioiden perusteella valtuutettujen lukumäärän supistaminen ei välttämättä vähennä valtuustossa edustettuna olevien puolueiden määrää tai heikennä poliittisen suhteellisuuden toteutumista valtuustopaikkojen jaossa. Tietyin edellytyksin lukumäärän pienentäminen saattaisi jopa parantaa tilannetta nykyiseen nähden.
6. Valtuutettujen lukumäärän pienentäminen vähentäisi kaupungin hallintokuluja, kuten valtuuston työskentelystä aiheutuvia kokouspalkkio- ja muita kuluja. Hallintokuluihin voidaan kuitenkin vaikuttaa myös muilla, tähän nähden vaihtoehtoisilla ja joustavammilla ratkaisuilla.
7. Meneillään olevalla valtuuston toimikaudella on toteutettu sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen uudistus, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen ja tuottaminen siirrettiin kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 lukien. Äänekosken kaupunki lukeutuu kuntiin, joihin uudistus vaikutti suhteellisesti kaikkein eniten, sillä uudistukseen saakka Äänekoski huolehti sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon palveluista itsenäisesti. Uudistuksen vaikutukset ovat olleet tätä vähäisemmät kunnille, jotka ennen uudistusta olivat luovuttaneet ainakin perusterveydenhuollon tai myös sosiaalihuollon palvelut kuntayhtymälle tai muulle yhteistoiminta-alueelle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on oleellisesti vähentänyt kaupungin tehtäviä, henkilöstöä ja käyttötalouden volyyymiä ja jossakin määrin myös toimielimissä käsiteltäviä asioita. On perusteltua, että

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

tällainen kunnan ja sen roolin merkittävä supistuminen vaikuttaa myös kunnan päätöksentekojärjestelmään.

Toisaalta julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen siirretään valtiolta kunnille 1.1.2025 lukien. Äänekosken kaupunki ja 12 muuta Pohjoisen Keski-Suomen kuntaa on päättänyt järjestää nämä palvelut kuntien välisessä yhteistoiminnassa siten, että Äänekosken kaupunki toimii 1.1.2025 lukien kuntien yhteisen Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen vastuukuntana.

8. Valtuutettujen lukumäärän vähentäminen valtuuston toimikaudelle 2025–2029 ei estä tekemästä toisenlaista päätöstä seuraavalle toimikaudelle. Jos vuonna 2024 päätettävä määrä käytännössä osoittautuu liian pieneksi, on valtuustolla mahdollisuus kasvattaa määrää jälleen toimikaudelle 2029–2033. Vuoden 2028 loppuun mennessä tehtävässä uudessa päätöksessä voidaan ottaa huomioon saadut kokemukset ja kaupungin toiminnassa ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset.

Organisaatiotyöryhmän kanta

Valtuutettujen lukumäärää on harkittu myös kaupunginhallituksen alaisen työryhmän työskentelyssä. Kaupunginhallitus asetti 19.6.2023 (163 §) tekemällään päätöksellä organisaatiouudistusta valmistelevan työryhmän toimikaudelle 20.6.–31.12.2023 ja päätti, että työryhmän tehtävänä on pohtia ja valmistella kaupungin toimiala- ja luottamushenkilöorganisaatioon tehtäviä muutoksia.

Työryhmä laati kaupunginhallitukselle esityksen muutoksista, jotka kaupungin organisaatioon tehtäisiin ja jotka tulisivat voimaan vaiheittain talousarviovuoden (tilikauden) alkaessa 1.1.2025 lukien tai valtuuston toimikauden alkaessa 1.6.2025 lukien. Työryhmän esityksenä on, että valtuutettujen lukumäärä olisi jatkossa 35 valtuutettua.

Työryhmän työskentelyä ja esitystä on käsitelty valtuustoseminaarissa 18.3.2024.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleks Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto:

- 1) päättää, että vuoden 2025 kuntavaaleissa Äänekosken kaupunginvaltuustoon valitaan 35 valtuutettua; ja

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

- 2) päättää, että edellä kohdassa 1 tehty päätös täytäntöönpannaan välittömästi mahdollisesta muutoksenhausta riippumatta.

Päätös

Keskustelun kuluessa Joni Kotilainen ehdotti, että valtuutettujen määrä on 27 valtuutettua.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava ehdotus, jota ei kuitenkaan ole kannatettu, joten se raukeaa.

Puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

- - - - -

KVALT 10.06.2024 § 36

Kaupunginhallituksen päätösehdotus

Valtuusto:

- 1) päättää, että vuoden 2025 kuntavaaleissa Äänekosken kaupunginvaltuustoon valitaan 35 valtuutettua; ja
- 2) päättää, että edellä kohdassa 1 tehty päätös täytäntöönpannaan välittömästi mahdollisesta muutoksenhausta riippumatta.

Päätös

Keskustelun kuluessa Joni Kotilainen ehdotti Lauri Laxin kannattamana 27:ää valtuutettua.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, joten asiasta on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka ovat kaupunginhallituksen ehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Joni Kotilaisen esittämän ja Lauri Laxin kannattaman ehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuudolla. Äänestystapaesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirjanpitäjä suoritti nimenhuudon. Toimitetussa äänestyksessä annettiin 40 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä. Tyhjiä ääniä ei annettu. Valtuusto oli äänestyksessä paikalla täysilukuisena.

Kaupunginhallitus	§ 145	03.06.2024
Kaupunginvaltuusto	§ 36	10.06.2024
Keskusvaalilautakunta		26.11.2024

Äänestysluettelo on liitteenä 10.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen valtuuston päätökseksi.

- - - - -

KESVA 26.11.2024
356/00.00.01/2024

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Ei viranhaltijaesittelyä

Päätösehdotus Keskusvaalilautakunta merkitsee valtuuston päätöksen tiedoksi.

Päätös

Keskusvaalilautakunta

26.11.2024

9**Vuoden 2025 kuntavaalit / Valittavien valtuutettujen määrästä kuuluttaminen sekä asiakirjojen jättämisestä määrääminen ja kuuluttaminen**KESVA 26.11.2024
546/00.00.00/2024

Vaalilain (714/1998) 145 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on kuulutettava, montako valtuutettua kunnassa valitaan. Kuulutus on viipymättä julkaistava sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi ja pantava nähtäväksi keskusvaalilautakunnan kokoushuoneistossa. Kuulutus voidaan antaa 34 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuulutuksen yhteydessä.

Valtuusto päätti 10.6.2024 (36 §), että vuoden 2025 kuntavaaleissa Äänekosken kaupunginvaltuustoon valitaan 35 valtuutettua.

Vaalilain 34 §:n (431/2010) 1 momentin perusteella kunnan keskusvaalilautakunta kuntavaalien ehdokashakemukset käsittelevänä viranomaisena määrää viimeistään 48. päivänä ennen vaalipäivää pidettävässä kokouksessaan, kenelle, minä päivinä ja kellonaikoina sekä missä sille tarkoitetut ehdokashakemukset ja muut ehdokkaiden asettamista koskevat asiakirjat on annettava.

Ehdokasasettelun asiakirjojen jättämistä koskevista määräajoista on säädetty vaalilain 38, 40, 152, 154 ja 156 §:ssä.

Vaalilain 34 §:n 2 momentin (muut. 649/2021) perusteella keskusvaalilautakunnan määräyksestä on laadittava kuulutus, joka on annettava tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaaliasiamiehille ja pantava nähtäväksi viranomaisen kokoushuoneistossa. Kuulutus on julkaistava kuntavaaleissa sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi.

Kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaan kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne yleisessä tietoverkossa, jollei salassapittoa koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä tarpeen vaatiessa muulla kunnan päättämällä tavalla. Ilmoitusten on oltava yleisessä tietoverkossa 14 vuorokautta, jollei asian luonteesta muuta johdu. Ilmoituksen sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta edellä mainitun ajan kuluttua.

Hallintojohtaja on laatinut liitteenä olevan luonnoksen kuulutukseksi vuoden 2025 kuntavaaleissa valittavien valtuutettujen määrästä sekä ehdokasasettelun asiakirjojen jättämisestä.

Valmistelija

Hallintojohtaja Aleksu Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä

Ei viranhaltijaesittelyä

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunta:

- 1) toteaa, että valtuuston 10.6.2024 (36 §) tekemän päätöksen nojalla vuoden 2025 kuntavaaleissa Äänekosken kaupunginvaltuustoon valitaan 35 valtuutettua;
- 2) määrää, että vuoden 2025 kuntavaaleihin liittyviä ehdokashakemuksia sekä ilmoituksia vaaliliitoista ja yhteislistoista vastaanotetaan Äänekosken kaupungintalossa (Hallintokatu 4) maanantaina 3.3.2025 kello 14–16 ja tiistaina 4.3.2025 kello 14–16. Vaalilain 38 §:ssä tarkoitettuja oikaisuja, täydennyksiä ja tarkistuksia vastaanotetaan edellä mainitussa paikassa keskiviikkona 12.3.2025 kello 14–16 ja vaalilain 40 §:n 2 momentissa tarkoitettuja peruutuksia torstaina 13.3.2025 kello 10–12; sekä
- 3) hyväksyy kuuluttamisen edellä kohdissa 1 ja 2 tarkoitetuista seikoista liitteenä olevan kuulutusluonnoksen mukaisesti.

Päätös

Liitteet

- 2 Kuntavaalit 2025 - Kuulutus - Valtuutettujen määrä ja asiakirjojen jättäminen - Luonnos